

" Waterkwaliteit en visbestand in de Zuunbeek (Sint-Pieters-Leeuw - Zuun) anno 2023 "

1. Inleiding

De Zuunbeek is een zijriviertje van de Zenne en behoort tot het stroomgebied van de Schelde.

De Zuunbeek ontspringt op een hoogte van ongeveer 70 meter te Kester, waar ze de Bruggeplasbeek wordt genoemd. Vervolgens stroomt ze door de gemeente Pepingen, waar ze tot de samenvloeiing met de Karenbergbeek (of Bosbeek) de Beringenbeek wordt genoemd. Nadien stroomt ze door het gehucht Oudenaken, waar ze op de linkeroever haar voornaamste zijwaterloop, de Molenbeek, ontvangt. Daarna stroomt de Zuunbeek door Sint-Pieters-Leeuw naar Zuun, waar ze ter hoogte van de gemeentegrens met Drogenbos in de Zenne uitmondt op een hoogte van 25 m.

De totale lengte van de Zuunbeek bedraagt ongeveer 19 km.

2. Waterkwaliteit

a) Huidige toestand

De Zuunbeek is een Vlaams oppervlaktewaterlichaam.

De fysisch-chemische kwaliteit van oppervlaktewater wordt volgens de Europese Kaderrichtlijn Water ingedeeld in 5 klassen: slecht, ontoereikend, matig, goed en zeer goed. Ook voor de biologische waterkwaliteit gelden dergelijke klassen.

Het meest recente jaar waarvoor alle meetgegevens volledig afgewerkt en beschikbaar zijn, is 2021. Ter vergelijking werden de gegevens van 2015 gebruikt.

De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: totaal stikstof, totaal fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) was voor de Zuunbeek zowel in 2015 als in 2021 "slecht".

De totale biologische waterkwaliteit van dit waterlichaam was in 2015 nog "ontoereikend", maar evolueerde in 2021 naar "slecht".

b) Toekomstperspectieven

a) In het afstroomgebied van de Zuunbeek zijn nog diverse saneringsprojecten gepland die de komende jaren moeten resulteren in een verbetering van de waterkwaliteit. Ook de projecten rond structuurherstel en de aanpak van vismigratieknelpunten, die lopende of gepland staan, zullen hiertoe bijdragen.

b) In het goedgekeurde Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 wordt de prioritering van dit oppervlaktewaterlichaam aangeduid als klasse 4 gebied (aandachtsgebied). Voor waterlichamen uit deze klasse wordt verwacht dat de goede waterkwaliteit zal behaald worden vanaf 2033.

Alle maatregelen nodig om deze goede toestand te behalen, dienen uitgevoerd te zijn tegen 2033 (maatregelen opgenomen in Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 en Stroomgebiedbeheerplan 2028-2033), maar afhankelijk van natuurlijk herstel kan het nog wat langer duren eer de goede toestand effectief bereikt zal zijn. Gedurende de volgende planperiode (dus tegen 2027) dient wel al een significant aandeel van de huidige vuilvracht gesaneerd te worden: 50% van de reductiedoelen voor stikstof en 50% van de reductiedoelen voor fosfor dienen gerealiseerd te zijn tegen 2027.

Meer informatie is terug te vinden in de waterlichaamfiche via <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>.

3. Afvissingen

a) Afvissing in 2016

In 2016 werd de Zuunbeek door het INBO op één locatie bemonsterd in Sint-Pieters-Leeuw. Het nummer van de staalnameplaats is 70130300.

Tabel 41 geeft de situering van de staalnameplaats weer.

Tabel 42 geeft een specificatie van de uitgevoerde afvissing weer.

Tabel 44 geeft een overzicht weer van de aangetroffen vissoorten.

Tabel 45 geeft de effectieve vangst weer per soort en per staalname uitgedrukt in CPUE.

Tabel 46 geeft een overzicht weer van de visindexwaarden in EQR.

Op de Zuunbeek (VL05_94) werden vier vissoorten gevangen: bittervoorn, driedoornige stekelbaars, giebel en paling. Met een EQR van 0,37 scoorde de Zuunbeek een "ontoereikende kwaliteit".

In een vorige afvissing door het INBO in 2010 op de Zuunbeek (op drie locaties) trof men slechts twee soorten aan namelijk blauwbandgrondel en driedoornige stekelbaars (zie : laatste Tabel).

In 2006 ving men dezelfde soorten aangevuld met twee palingen.

Op de meest stroomopwaarts gelegen locatie werd in 2010 net als in de voorgaande campagnes geen vis gevangen. Op de locatie 70130200 te Sint-Pieters-Leeuw ving men in 2010 16 driedoornige stekelbaarzen. In 2006 trof men er slechts één exemplaar aan. In 2002 ving men hier nog blankvoorn, giebel en rietvoorn (waarschijnlijk afkomstig vanuit een naburige vijver).

Op de meest stroomafwaartse locatie werden in 2010 twee blauwbandgrondels en een 30-tal driedoornige stekelbaarzen gevangen. In 2006 haalde men er zes blauwbandgrondels en twee palingen uit het water.

In 1998 en 2002 ving men op deze locaties geen vis.

b) Afvissing in 2022

In het Vlaams vismeetnet heeft men één locatie op de Zuunbeek. Deze locatie is gelegen in Sint-Pieters-Leeuw (nr. 70130300).

De laatste bemonstering dateert van het voorjaar 2022. Deze gegevens zijn nog niet beschikbaar in de databank en werden daarom opgenomen in bijlage 1.

Tabel 1: Visbestand op de Zuunbeek, locatie nr. 70130300 in Sint-Pieters-Leeuw, elektrisch bemonsterd op 25/04/2022, uitgedrukt in CPUE (G/100 m en N/100 m met G= gewicht in g en N= aantal).

Vissoort	G/100 m	N /100 m
blauwbandgrondel	2,6 /100m	4 /100m
driedoornige stekelbaars	233,9 /100m	75 /100m
giebel	69,3 /100m	9 /100m
karper	444,1 /100m	11 /100m
paling	2568 /100m	9 /100m
zonnebaars	0,5 /100m	1 /100m

VERBEIREN Marc

Wolvertem, januari 2023

{ BRON : schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger mevrouw Gwenny DE VROE in het Vlaams Parlement ; zie :

vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Milieu) Zuhail DEMIR :
“ *Bulletin van Vragen en Antwoorden* “ , Vlaams Parlement , zitting 2022-2023 , vraag nr. 243 van 2 december 2022 } .

Tabel 41 Situering van de staalnameplaatsen in het Dijlebekken 2016.

Nummer	Lambert-X	Lambert-Y	Waterloop	Gemeente	Omschrijving
70130300	143940	165332	ZUUNBEEK	Sint-Pieters-Leeuw	/
72330100	164178	180046	WEESBEEK	Kampenhout	/
72430125	160481	181514	BAREBEEK	Steenokkerzeel	ter hoogte van Ons Tehuis
40120200	121389	160382	MARK	Galmaarden	aan de oude molen

Tabel 42 specificaties van de uitgevoerde afvissingen met SO=stroomopwaarts en SA=stroomafwaarts.

Nummer	Datum	Beviste afstand	Methode	Opmerking
70130300	28/09/2016	100 m SA weg	Elektrisch wadend met 2 elektrodes	
72330100	2/03/2016	100 m SO weg	Elektrisch wadend met 2 elektrodes	
72430125	1/03/2016	100 m SO weg	Elektrisch wadend met 2 elektrodes	Punt geselecteerd in het kader van de Habitatrichtlijn(HR) voor bittervoorn, het traject werd 6 maal bemonsterd
40120200	30/05/2016	100 m linkeroever en 100 m rechteroever SO de molen	Elektrisch vanop de boot met 2 elektrodes	Punt geselecteerd in het kader van de HR voor bittervoorn, het traject werd 5 maal bemonsterd

Tabel 44 Overzicht van de aangetroffen vissoorten en het totaal aantal soorten op de verschillende locaties.

Nummer	baars	bermpje	bittervoorn	blankvoorn	blauwbandgrondel	driedoornige stekelbaars	giebel	karper	paling	rietvoorn	riviergrondel	tiendoornige stekelbaars	vetje	zonnebaars	Totaal aantal vissoorten
70130300			*			*	*		*						4
72330100	*					*			*		*	*		*	6
72430125	*		*		*	*		*	*	*	*	*			9
40120200		*	*	*	*	*			*	*	*	*	*		10

*Dit zijn de resultaten van de 'eerste trek'

Tabel 45 Effectieve vangst per soort en per staalname in 2016 uitgedrukt in CPUE (in G/100 m en N/100 m met G=gewicht in g en N=aantal).

Nummer		baars	bermpje	bittervoorn	blankvoorn	blauwbandgrondel	driedoornige etokelbaars	giebel	karper	paling	rietvoorn	riviergrondel	tiendoornige	zonnebaars	Totaal
70130300	G/100 m			1,3			14,7	1163,4		540,6					1720
elektrisch	N/100 m			1			16	7		5					29
72330100	G/100 m	299,4					3,2			1017,9		774,6	0,7	6,	2102
elektrisch	N/100 m	3					3			2		222	1	1	232
72430125*	G/100 m	595,1		15		20,2	320,7		17,5	145,4	1,	41,9	22,1		1179,5
Elektrisch*	N/100 m	106		7		7	234		1	2	1	13	21		392
40120200*	G/100 m		4,	10,7	72,2	0,5				597,0	1,	35,8			721,7
Elektrisch*	N/100 m		1,	16	11	0,5				2	1,	5			37,5

*Dit zijn de resultaten van de 'eerste trek'

Tabel 46 Overzicht van de visindexwaarden (in EQR) en hun appreciatie.

Nummer	Waterloop	Waterlichaamnummer	EQR	Appreciatie
70130300	ZUUNBEEK	VL05_94	0,37	ontoereikend
72330100	WEESBEEK	L111_1043	0,53	matig
72430125	BAREBEEK	L111_1047	0,55	matig
40120200	MARK	VL08_72	0,50	matig

Waterloop	Lambert X/Y	Omschrijving	Gemeente	Provincie	Bekken	Jaar	Nederlandse naam	Gemiddelde Dagvangst (aantal)	Gemiddelde Gewicht (gram)
ZUUNBEEK	143940/165332 /		Sint-Pieters-Leeuw	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2016	bittervoorn	1.00	1.30
ZUUNBEEK	143940/165332 /		Sint-Pieters-Leeuw	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2016	driedoornige stekelbaars	16.00	14.70
ZUUNBEEK	143940/165332 /		Sint-Pieters-Leeuw	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2016	giebel	7.00	1163.40
ZUUNBEEK	143940/165332 /		Sint-Pieters-Leeuw	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2016	paling	5.00	540.60

Waterloop	Lambert X/Y	Omschrijving	Gemeente	Provincie	Bekken	Jaar	Nederlandse naam	Gemiddelde Dagvangst (aantal)	Gemiddelde Gewicht (gram)
ZUUNBEEK	143940/165332 /		Sint-Pieters-Leeuw	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2006	blauwbandgrondel	6.00	5.50
ZUUNBEEK	143940/165332 /		Sint-Pieters-Leeuw	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2006	paling	2.00	202.60
ZUUNBEEK	143940/165332 /		Sint-Pieters-Leeuw	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2010	blauwbandgrondel	2.00	1.30
ZUUNBEEK	143940/165332 /		Sint-Pieters-Leeuw	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2010	driedoornige stekelbaars	31.00	63.20
ZUUNBEEK	138899/163125	baan Oudenaken-Halle	Sint-Pieters-Leeuw	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2006	driedoornige stekelbaars	1.00	0.80
ZUUNBEEK	138899/163125	baan Oudenaken-Halle	Sint-Pieters-Leeuw	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2010	driedoornige stekelbaars	16.00	54.20